

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády
Krajské kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá
8. ročník, školský rok 2015/16
Testové úlohy pre kategóriu E (7. ročník ZŠ a 2. ročník OG)

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* V prvých storočiach nášho letopočtu vzniklo viacero kresťanských siekt, ktoré rímska cirkev odsúdila, pretože sa odklášali od jej učenia. Spomedzi uvedených náboženských smerov vyberte tri tieto sekty.

aurelianizmus, mormonizmus, monofyzitizmus, nestorianizmus, protestantizmus, arianizmus

2.* Rozdeľte podľa pôvodu uvedené kmene, ktoré žili na Britských ostrovoch.

Piktovia, Anglovia, Sasi, Juti, Škóti

3.* Z uvedených udalostí vyberte štyri, ktoré sa udiali za vlády cisára Justiniána (527 – 565).

- a) ovládnutie časti severnej Afriky Byzantskou ríšou
- b) vytvorenie Corpus Iuris Civilis
- c) ikonoklasmus
- d) vznik Samovej ríše
- e) Byzancia obnovila svoju vládu nad Rímom a skoro celou Itáliou
- f) obdobie pontifikátu pápeža Gregora Veľkého
- g) sv. Benedikt vytvoril regulu benediktínskeho rádu

4.* Cisári Byzantskej ríše nosili najprv latinský panovnícky titul a od 7. storočia grécky panovnícky titul. Uveďte tieto dva tituly.

5.* Teodorichovo mauzóleum (na obr.) predstavuje jednu z najznámejších architektonických pamiatok z raného stredoveku v Taliansku.

- a) V ktorom meste stojí?
- b) Kráľom ktorého germánskeho kmeňa bol spomínaný Teodorich?

6.* Od ktorého roku po Kristovi rátajú moslimovia svoj letopočet? Ktorý/koľký rok majú vo svojom letopočte v súčasnosti?

7.* Uvedené pojmy a udalosti priradiť k správnej dynastii vládnucej Arabskej ríši. Jeden z pojmov je spoločný pre obe dynastie.

kalif, hlavné mesto Damašek/Damask, hlavné mesto Bagdad, najväčší územný rozsah Arabskej ríše, rozkvet islamskej kultúry, vytvorenie nadnárodného islamského štátu

8.* Priradiť k uvedeným rokom správnu udalosť týkajúcu sa vzniku a šírenia islamu. Správne dvojice zapíšte do odpovedového hárku

a) 622	1) Koniec vlády dynastie Umajjovcov
b) 630	2) Preniknutie arabských vojsk do Európy
c) 711	3) Dobytie Mekky
d) 750	4) Odchod Mohameda do Mediny

9.* V roku 732 po Kr. sa odohrala bitka, ktorá predstavuje významný medzník v dejinách Európy. Kronika svätého Denisa opisuje bitku slovami nasledovne: „... *plánovali ísť do Tours zničiť kostol svätého Martina, mesto a celú krajinu. Potom prišiel proti nim slávny knieža Karol na čele všetkých svojich jednotiek. Tiahol so svojou armádou a bojoval divoko, ako keď hladný vlk napadne jeleňa. Z milosti nášho pána, sa stal veľkým zabijakom nepriateľov kresťanskej viery, takže - ako svedčí história – zabil v bitke 300 000 mužov, podobne aj ich kráľa Abd ar-Rahmana.*

- a) Pri ktorom meste sa táto bitka odohrala?
- b) Vojská ktorých dvoch mocností sa v nej stretli?
- c) Prečo táto bitka znamená významný medzník?
- d) Uveďte meno a prezývku vládcu, ktorý stál na čele víťazného vojska.

10.* Ktoré dve prídavné mená z uvedených charakterizujú stredovekú kultúru ako celok?

univerzálna, románska, kresťanská, národná

11.* Obraz Krista, Panny Márie alebo svätých namalovaný na drevenej doske sa nazýva

- a) freska
- b) ikona
- c) mozaika

12.* Pri mešitách sa zriaďovali školy, v ktorých sa deti učili písať, rátať, poznať korán a dejiny. Študovať mohli všetci chlapci na troch stupňoch škôl, ktoré sa nazývali *madrasy, domy vedy a domy múdrosti*. V odpovedovom hárku priradiť tieto názvy k jednotlivým stupňom nášho školstva.

13.* V roku 867 sa v Byzantskej ríši dostala k moci nová dynastia, ktorej vládnutie sa považuje za zlaté obdobie tejto mocnosti. Odpovedzte na súvisiace otázky.

- a) Uveďte, ako sa nazýva táto dynastia.
- b) Uveďte meno prvého cisára tejto dynastie aj s poradovým číslom.

14.* Mestá v islamskom svete sa rýchlo rozvíjali. Budovali sa podľa pravidelného plánu so širokými ulicami v pravom uhle. Uprostred mesta boli vždy tri dôležité stavby. Uved'te ktoré.

15.* Jednotlivé národy a krajiny si vytvorili osobitnú kultúru a umenie. Ukážky umeleckého remesla a architektúry na obrázkoch prirad'te v odpoveďovom hárku k správne mu národu.

1

2

3

4

16. Samova ríša a Veľká Morava predstavujú prvé slovanské nadkmeňové útvary na našom území. Uvedené pojmy prirad'te k správne mu útvaru. Niektoré pojmy sa môžu viazať aj k obo m útvarom.

vladár z domáceho rodu, vladár cudzieho pôvodu, boje s Franskou ríšou, Avari, Maďari

17. Konštantín a Metod prežili bohatý život a vynaložili veľa síl na dosiahnutie svojich cieľov. Vymenované udalosti usporiadajte v chronologickom poradí tak, ako sa udiali postupne za sebou.

cesta na Veľkú Moravu, prijatie mena Cyril Konštantínom, vysvätenie Metoda za arcibiskupa, zajatie Metoda Frankami

18. Kde sa našla táto pozlátená plaketa (na obr.)? Uved'te názov obce, v ktorej sa nachádza archeologická lokalita – miesto nálezu.

19. „*Kráľovstvo jedného jazyka a jediného mravu je slabé a krehké*“ – uvádza sa v ojedinelom diele uhorských dejín s názvom *Kniha mravných poučení*.

- a) Kto je autorom tohto diela?
- b) Pre koho bolo toto dielo napísané?
- c) Mohol využiť ten, pre koho bolo toto dielo napísané, poučenia v praxi?

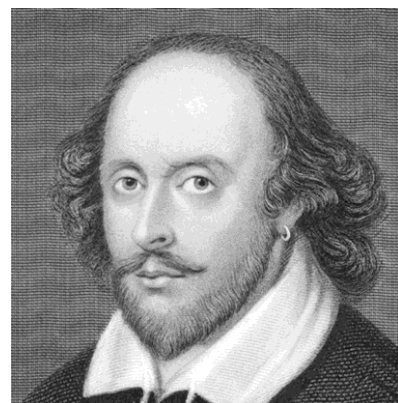
20. V stredoveku udeľoval panovník mestám viaceré práva – privilégia. Vytvorte správne dvojice z názvu práva a jeho významu. Správne dvojice zapíšte do odpovedového hárku.

- a) Míľové právo 1) právo hľadať a ťažiť drahé kovy
- b) Právo skladu 2) zákaz pre cudzích remeselníkov usadiť sa a pracovať v okolí mesta
- c) Kutacie právo 3) právo vyžadovať od cudzích kupcov ponúknuť svoj tovar na predaj v meste

21. Žigmund Luxemburský neorganizoval križiacke výpravy len proti husitom v Čechách. Križiaci pod jeho velením bojovali aj proti ďalšiemu nepriateľovi, ktorý neskoršie významne zasiahol do dejín Uhorska. Uvedte, kto bol tým nepriateľom.

22. Obdobie renesancie získalo svoje pomenovanie kvôli tomu, že jej podstatou bolo „znovuzrodenie“ či návrat k umeniu a princípom jedného staršieho obdobia. Uvedte ktorého.

23. Jedným z najvýznamnejších predstaviteľov renesančného umenia bol dramatik, ktorého podobizeň je na pripojenom obrázku. Uvedte jeho meno a štát, v ktorom žil a tvoril.

24. Utvorte správne trojice z uvedených učencov, krajín odkiaľ pochádzali a čím sa preslávili. Zapíšte ich do odpovedového hárku.

Koperník, Nemecko, da Vinci, návrh vrtuľníka, heliocentrizmus, Gutenberg, Taliansko, kníhtlačiarsky lis, Poľsko

25. Koniec 15. storočia sa nesie v znamení významných objaviteľských výprav, ktoré mali ďalekosiahle dôsledky pre Európu, ale aj objavené krajiny. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Ktoré dve krajiny v tomto období realizovali spomínané objaviteľské cesty predovšetkým?
- b) Aká prelomová udalosť z dejín juhovýchodnej Európy v polovici 15. storočia bola výrazným impulzom pre tieto objaviteľské výpravy?
- c) Akým dopravným prostriedkom sa realizovali tieto objaviteľské výpravy?

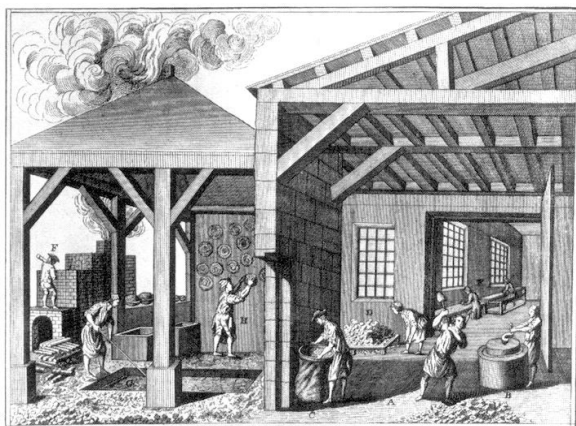
26. Prečítajte si uvedený text a opravte v ňom štyri chyby. Zvýraznené pojmy sú správne a nie je možné ich meniť.

V rokoch **1531 - 1533** dobyl Hernán Pizzaro ríšu **Inkov**, ktorá ležala na východnom pobreží strednej Ameriky. Inkom nepomohlo ani to, že na území dnešnej Guatemaly vybudovali veľkú ríšu s vyspelým poľnohospodárstvom a komunikáciami.

27. Zámorské objavy priniesli Európanom aj viaceré nové plodiny, ktoré obohatili náš jedálny lístok. Spomedzi uvedených jedál/potravín vyberte dve, za ktoré môžeme byť vďační spomínaným objavom.

Vanilková zmrzlina, obilné klíčky, pivo, pukance, šošovicová polievka

28. Ako sa cudzím pojmom nazýva dielňa (na obr.), v ktorej remeselníci zhotovovali spoločne jeden výrobok, ale každý z nich len jednu jeho časť?

29. V 17. storočí podpísali v dvoch nemeckých mestách tzv. vestfálsky mier, ktorý ukončil dlhé obdobie vojenských konfliktov v Európe. Uveďte, v ktorom roku bol tento mier podpísaný a ako sa nazýva obdobie vojenských konfliktov, ktoré uzavrel.

30. V 17. storočí nastal všeobecný rozvoj prírodných vied, o ktorý sa významným dielom pričínal aj vedec na priloženom obrázku.

- a) Uveďte celé meno tohto vedca.
- b) Z ktorej krajiny pochádzal?
- c) Uveďte aspoň jeden z jeho významných objavov.

